

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

НАУКА МАЙБУТНЬОГО

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ СТУДЕНТІВ,
АСПРАНТІВ ТА МОЛОДИХ ВЧЕНИХ

Випуск 2(10), 2022

Мукачево

Рекомендовано до друку та поширення через мережу Інтернет
Вченою радою Мукачівського державного університету
(Протокол №10 від 19.12.2022 р.)

Головний редактор:

Гоблик Володимир Васильович – доктор економічних наук, професор, заслужений економіст України, перший проректор, Мукачівський державний університет

Заступник головного редактора:

Молнар Тетяна Іванівна – голова Наукового товариства студентів, аспірантів, молодих вчених, Мукачівський державний університет

Відповідальний секретар:

Гранчак Олена Василівна, Мукачівський державний університет

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Кабаций Василь Миколайович – к. ф-м. н., доцент;

Кобаль Василь Іванович – к. пед. н., доцент, проректор з науково-педагогічної роботи;

Козарь Оксана Петрівна – д-р. т. н., академік Української технологічної академії (м. Київ), професор кафедри інженерії, технологій та професійної освіти;

Корнієнко Інокентій Олексійович – д-р. психол. н., професор, доцент кафедри психології;

Лужанська Тетяна Юрївна – к. географічних наук, доцент;

Малець Олександр Омелянович – д-р. і. н., доцент;

Мілашовська Ольга Іванівна – д-р. е. н., професор, завідувач кафедри готельно-ресторанної та музейної справи;

Моргун Алла Володимирівна – к. філол. н., доцент кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій;

Попович Наталія Михайлівна – д-р. пед. н., доцент, завідувач кафедри музичного мистецтва;

Прокопович Лідія Сигізмундівна – к. філол. н., доцент, завідувач кафедри філологічних дисциплін та соціальних комунікацій;

Проскура Володимир Федорович – д-р е. н., професор;

Реслер Марина Василівна – д-р е. н., професор, академік Академії економічних наук, декан факультету економіки, управління та інженерії;

Стегней Маріанна Іванівна – д-р. е. н., професор кафедри економіки та фінансів;

Теличко Наталія Вікторівна – д-р. пед. н., професор, завідувач кафедри англійської мови, літератури з методиками навчання;

Товканець Ганна Василівна – д-р пед. н., професор, завідувач кафедри теорії та методики початкової освіти;

Фізеші Октавія Йосипівна – д-р. пед. н., професор кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти та освітнього менеджменту;

Черепаня Наталія Іванівна – к. пед. н., доцент, завідувач кафедри дошкільної та спеціальної освіти;

Черничко Тетяна Вікторівна – д-р. е. н., професор, завідувач кафедри економіки та фінансів.

УДК 37.091.12:005.32:331.101.3(045)

Загородня Г.В.
здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти,
спеціальність 011 «Освітні, педагогічні науки»,
Мукачівський державний університет
Добош О.М.
кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри педагогіки дошкільної, початкової освіти
та освітнього менеджменту,
Мукачівський державний університет

УПРАВЛІННЯ МОТИВАЦІЄЮ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ: ТЕОРЕТИЧНИЙ ПІДХІД

У статті розкрито теоретичні засади мотиваційної складової праці педагогічних працівників закладу дошкільної освіти. Уточнення поняття «мотивація» і «потреба». Представлено мотивацію як функцію управління та як метод управління працею.

Ключові слова: керівник закладу дошкільної освіти, мотивація, потреба, стимулювання.

The article reveals the theoretical foundations of the motivational component of the work of pedagogical workers of a preschool education institution. Clarification of the concept of «motivation» and «need». Motivation is presented as a function of management and as a method of labor management.

Key words: head of preschool education institution, motivation, need, stimulation.

Розгляду процесу управління, аналізу його функцій приділено багато уваги науковцями О. Галусом, Л. Даниленко, Г. Єльніковою, Н. Клокар, В. Пікельною, П. Третьяковим, Є. Хриковим та ін. Розвиток практичних аспектів управління персоналом розглянуто в наукових дослідженнях вчених А. Бандурки, О. Вінославської, Ю. Гурова, Г. Дмитренка, В. Сладкевича та ін. Питання мотивації та її психологічних механізмів розкрито в працях В. Вілюнаса, Н. Коломінського, М. Рогова та ін. В. Князев досліджував методи управління мотивацією з метою підвищення ініціативи та відповідальності педагогічних працівників.

Мета статті – проаналізувати значення мотивації праці педагогічних працівників в управлінській діяльності дошкільним навчальним закладом.

Процеси реформування суспільства, які сьогодні відбуваються в країні, виступають поштовхом для пошуку сучасних механізмів управління освітою. Особливо цього потребує перша ланка системи освіти – дошкільна. Разом з тим підвищується роль менеджменту людських ресурсів задля ефективного функціонування будь-якого закладу освіти. Однією зі складових здійснення будь-якої діяльності людини є мотивація. Тому актуальним виступають питання мотивації професійної діяльності педагогічних працівників, оскільки педагоги – це основа будь-якого закладу освіти і в умовах реформування потребують більш сучасних підходів до їх управління.

Наявність у закладах дошкільної освіти умотивованих та кваліфікованих керівників і педагогічних працівників є одним із факторів, який забезпечує якість дошкільної освіти.

У законодавчих документах питання мотивації професійної діяльності педагогічних працівників відображені в Законах України «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про затвердження Базового компонента дошкільної освіти (нова редакція)», у Національній стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, у Національній доктрині розвитку освіти України у XXI столітті та інших.

В освітньому менеджменті мотивація професійної діяльності педагогів є головним засобом найкращого використання людських ресурсів, мобілізації професійного потенціалу, розвитку та вдосконаленню професійної діяльності з метою забезпечення ефективного функціонування навчального закладу [3].

Термін «мотивація» використовується в сучасній психології у двох значеннях: як система факторів, що детермінують поведінку (потреби, мотиви, цілі, наміри, прагнення та ін.), і як характеристика процесу, який стимулює і підтримує поведінкову активність на певному рівні. [4, с. 463]. Позаяк нас цікавить сфера професійних інтересів та їх стимулювання, розглядаємо поняття «мотивація» в одному і іншому значенні.

Мотивація праці до професійної діяльності являє собою співвідношення різних спонукань: професійне покликання, потреба в професійній праці, професійні наміри, професійні установки людини, ставлення до праці, ціннісні орієнтації, мотивування, мотиви і стимули професійної діяльності, готовність до професійної діяльності тощо.

Педагога спонукає діяти професійна діяльність. Створення умови для задоволення потреб працівників підвищують мотивацію професійної діяльності педагогічних працівників ЗДО.

Потреби – це відсутність чогось необхідного для належної

життєдіяльності та розвитку особистості. Потреби розділяють на соціальні і біологічні. До соціальних потреб відносяться потреби просуванні по кар'єрних сходинках, потребі належати до роду, соціальної групи, бути визнаним та інше. До біологічних потреб можна віднести потребу в повітрі, воді, їжі, продовженні роду, житлі та інші потреби, необхідні для нормального існування та підтримки організму [4]. Професія вихователя передбачає переважання потреб вищого рівня: потреб в повазі, визнанні, причетності до загальної справи, досягненнях, самовираженні через творчість, самореалізації.

Для ефективного керівництва діяльністю підлеглих директор закладу дошкільної освіти має в першу чергу визначити мотиви, які в даний час керують людиною, а виявивши основні потреби, – керівник має створити такі умови, які можуть повною мірою задовольнити потреби працівників ЗДО. Таким чином, мотивація є головним фактором ефективності розвитку дошкільного закладу.

Мотивацію, як метод управління працею, доповнює стимулювання.

Стимулювання – це процес використання конкретних стимулів на користь людині та організації; стимулювати означає спонукати працівника до цільової дії. Стимулювання праці передбачає створення умов, при яких активна трудова діяльність дає певні, раніше зафіксовані результати, стає необхідною і достатньою умовою задоволення значних і соціально обумовлених потреб працівника, формування у нього мотивів до праці [1].

Система мотивів і стимулів праці має спиратись на нормативно-правову базу. Працівник має знати, які вимоги ставляться перед ним, і яку матиме винагороду при їх дотриманні, і які санкції застосуються у разі невиконання вимог. Стимулювання ефективно лише тоді, коли органи управління можуть добиватися і підтримувати такий рівень роботи, за який платять. Ціль стимулювання – не взагалі спонукати людину працювати, а зацікавити її працювати краще, продуктивніше, ніж це обумовлено трудовими відносинами [1].

Практичне застосування мотивації праці здійснюється за допомогою методів мотивації і стимулювання праці, які розділяють на: економічні прямі, непрямі; адміністративно-господарські; морально-психологічні; соціальні; ідейно-виховні. Все більше уваги надається розробці методів нематеріального стимулювання постійно, в зв'язку з чим керівника ЗДО необхідно працювати над розробкою кадрових стратегій, що включають різноманітні сторони управління процесом, у тому числі і нематеріальну мотивацію працівників.

Як висновок констатуємо, що на сучасному етапі розвитку суспільства директору закладу дошкільної освіти необхідно приділяти велику увагу мотивації працівників, яка є основним засобом забезпечення оптимального

використання ресурсів, мобілізації наявного кадрового потенціалу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бібліотека економіста онлайн. Управління персоналом. 2003 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://library.if.ua/book/45/3149.html>.
2. Карамушка Л. М. Психологія управління: навч. пос. / Л. М. Карамушка. – К.: Міленіум, 2003. – 344 с.
3. Немов Р. С. Психология : учеб. для студ. высш. пед. учеб. заведений. В 3 кн. / Р. С. Немов. – 3-е изд. – М.: Гуманит. изд. Центр ВЛАДОС, 1999. – Кн. 1. Общие основы психологии. – 688 с.
4. Нитута К. О. 2016. Значення мотивації праці педагогічних працівників в управлінській діяльності у дошкільному навчальному закладі / К. О. Нитута // Теоретико-методологічні засади професійної підготовки керівників навчальних закладів: збірник матеріалів Всеукраїнської науково-практичної конференції, 29 березня 2016 року. – С. 322–329.

УДК 011/016-027.3:024.1:316.628(045)

Звірич О.Т.
здобувач вищої освіти,
спеціальність «Інформаційна, бібліотечна та архіва справа»
Мукачівський державний університет

БІБЛІОГРАФІЧНА ПРОДУКЦІЯ – ЗАСІБ ЗАДОВОЛЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНИХ ПОТРЕБ КОРИСТУВАЧІВ

У статті здійснено огляд особливостей електронної бібліографічної продукції, яку пропонують віддаленим користувачам бібліотеки. Констатовано, що формальні та змістові характеристики бібліографічної продукції перебувають у постійній динамічній рівновазі, що обумовлено інформаційними чинниками розвитку суспільства.

Ключові слова: бібліографічна продукція, інформаційні технології, користувачі, дистанційне обслуговування.

The article reviews the features of electronic bibliographic products offered to remote library users. It was established that the formal and substantive characteristics of bibliographic production are in a constant dynamic balance, which is due to the informational factors of the development of society.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>